

Hoofdstuk XLII

De Uitverkorene Knecht des Heeren

Verzen 1 tot 4

- 1. Zie, mijn knecht, dien Ik ondersteun, mijn uitverkorene, in denwelke mijne ziel een welbehagen heeft. Ik heb mijnen Geest op hem gegeven, hij zal het recht den heidenen voortbrengen.**
- 2. Hij zal niet schreeuwen, noch zijne stem verheffen, noch zijne stem op de straat laten hooren.**
- 3. Het gekrookte riet zal hij niet verbreken, en de rookende vlaswiek zal hij niet uitblusschen; met waarheid zal hij het recht voortbrengen.**
- 4. Hij zal niet verdonkerd worden en hij zal niet verbroken worden, totdat hij het recht op aarde zal hebben besteld, en de eilanden zullen naar zijne leer wachten.**

De Grieksche vertaling verklaart dit van Israël, de Rationalisten met Grotius voorop van Jesaja; de critici denken allen aan Cyrus. Het is niets minder dan Schriftverknoeiing, zoo men deze woorden op iemand anders thuis brengt dan op Christus. Matth. 12:17-21 is hier beslissend. Heel dit schoone stuk omtrent Hem staat weer in het teeken van het heilig getal drie en zeven. Hij wordt eerst met drie namen genoemd: Mijn knecht, Dien Ik ondersteun en Mijn Uitverkorene, terwijl daarna in een zevental hoofdtrekken op Zijn karakter en werk gewezen wordt. Korthedshalve stippen wij slechts aan: (1) Bij het woord Uitverkorene heeft men niet te denken aan eene verkiezing van een uit velen maar aan de groote liefde, welke de Vader heeft tot den Messias. Die liefde wordt nader bepaald in de uitdrukking: „in Denwelken Mijne ziel een welbehagen heeft.” De Heere heeft al Zijn lust in Hem. Van eeuwigheid was Hij reeds spelende in den schoot des Vaders; gedurende Zijne omwandeling op aarde gaf Hij tot driemaal toe van den hemel de verzekering Zijner liefde aan Hem en na Zijne opstanding heeft Hij Hem de hoogste plaats der eere gegeven. (2) Ik heb Mijn Geest op Hem gegeven. Bij den doop in den Jordaan is dit vervuld. En toch hebben we daaraan hier niet alleen te denken, maar ook aan hetzelfde als in hoofdstuk 11:2 van den Geest des Heeren ten opzichte van den Messias gezegd is. Christus ontving Zijn lichaam door den Geest, Hij deed Zijne wonderwerken door den Geest, Hij offerde Zich door den Geest, Hij stond op door den Geest en Hij zal eenmaal oordeelen door den Geest. En Hij ontving den Geest niet met mate, doch is gezalfd met vreugdeolie boven Zijne medegenooten. (3) Hij zal het recht den Heidenen voortbrengen. Het woord *mispāt*, vertaald door recht, komt met verschillende beteekenissen voor en de rechte meening van het woord is niet altijd even gemakkelijk aan te geven. De grondgedachte is o.i. gewoonlijk deze: „door strafoefening wordt het onrecht weggedaan en zal het recht zegevieren,” en dit is de gedachte stellig hier. De Heere Jezus zal de volken oordeelen; uit dat gericht zal het goede voortspruiten voor de volken, Hij zal hunne verdrukkers verbrijzelen en hen daarna als de Koning der koningen regeeren met vrede en wijs beleid. (4) Hij zal niet

schreeuwen, enz. Dit vers duidt aan, dat er hij Hem geen jacht op effect en holle reclame gevonden zal worden. Dit woord ziet voornamelijk op Zijn stil en geruischloos optreden als Leeraar bij Zijn eerste komst. Dit woord veroordeelt geen straatprediking of luidspreken op den kansel, opdat allen de blijde boodschap mogen hooren, doch wel de opzienbarende advertenties, die de kerken heden ten dage voor het wuft publiek uithangen. De Heere Jezus vermeed het geruchtmakende en opzienbarende; laten wij het ook doen als Zijne trouwe volgelingen. (5) Het gekrookte riet zal Hij niet verbreken, enz. Dit woord heeft door de preekbundels van Smytegelt onder dezen titel groote bekendheid verkregen, en het wil ons voorkomen dat die oude godgeleerde nog wel zoo diep in dit woord is ingedrongen dan velen die hem verachten, want het woord wijst inderdaad op 's Heilands nederbuigende goedheid tot het zwakke en ellendige, doch—en dit zag Smytegelt niet!— niet in de eerste plaats op de kerkleden, maar op het geknakte en halfverteerde Israël in ballingschap. Nu zal Christus in Zijne toekomst Zijne hand tot het verachte en verdrukte Joodsche volk wenden. (6) Met waarheid zal Hij het recht voortbrengen, enz. Zijne grootc zending is reeds aangegeven in vers 3; Hij zal het recht herstellen onder de volkeren. Hier wordt gezegd, dat Hij dit met waarheid zal doen. Met het recht zal Hij ook de waarheid op de gansche aarde doen wonen. Dit is zeer troostvol, want de waarheid vindt nu op aarde nergens plaats voor het hol van haar voet. Doch Hij zal alle leugen en valsheid verbannen van de aarde en de aarde volmaken van de kennis des Heeren. (7) De eilanden zullen naar Zijn leer wachten. Eilanden staat hier voor gansch Europa en Amerika en Australië. Die nu zullen tijdens Zijn bewind verlangend wachten naar Zijne leer, eigenlijk wet. Zijn Woord zal dan wet zijn voor alle volken. Het woord verbroken is een profetie van Zijn dood.

De Meester van den Uitverkoren Knecht

Verzen 5 tot 9

5. Alzoo zegt God de Heere, die de hemelen geschapen, en dezelve uitgebreid heeft, die de aarde uitgespannen heeft en wat daaruit voortkomt, die den volke dat daarop is, den adem geeft, en den geest dengenen die daarop wandelen:

6. Ik de Heere heb u geroepen in gerechtigheid, en Ik zal u bij uwe hand grijpen; en Ik zal u behoeden, en Ik zal u geven tot een verbond des volks, tot een licht der heidenen,

7. om te openen de blinde oogen, om den gebondene uit te voeren uit de gevangenis, en uit het gevangenhuis degenen die in duisternis zitten.

8. Ik ben de Heere, dat is mijn naam, en mijne eer zal Ik gecnen andere geven, noch mijnen lof den gesnedenen beelden.

9. Zie, de voorgaande dingen zijn gekomen, en nieuwe dingen verkondig Ik: eer dat zij uitspruiten, doe Ik ulieden die hooren.

De Heere wijst hier op het groote werk der schepping en der voorzienigheid, om daarmede te betuigen, dat Hij machtig is om den Messias te verwekken. Verder zegt

Hij, dat Hij den Messias, waarvan Cyrus een type was, zal roepen, bij de hand grijpen, behoeden en geven zal tot een Verbond des volks en tot een Licht der Heidenen. Zijne betrekking tot Israël en de Heidenen wordt hier uitgedrukt. Hoe sommige uitleggers bij het eerste begrip aan de heidensche volken buiten Israël kunnen denken, begrijpen we niet, daar zoowel het verband als het begrip Verbond deze gedachte weerleggen. Eene vraag is echter, waarom Christus hier het Verbond van het volk Israël genaamd wordt. Michaelis leest, met een kleine verandering der punten, tot Potasch in den zin van Zuiveraar, daar men in het zuiveren van het zilver potasch gebruikte, om het echte zilver van de slakken te scheiden. Doch deze Rationalist heeft er gedurig behagen in om met kleine veranderingen der vocaalpunten de heerlijkste gedachten der Schrift weg te redeneeren. Er is volstrekt geen reden om van het begrip Verbond af te wijken. De verbonden zijn volgens Rom. 9:3,4 het eigendom van Israël. Nu willen sommigen hier het woord Verbond opvatten in denzelfden zin als den Engel des Verbonds en vergelijken deze belofte dan met die van Mal. 3:1 waar Christus ook met dien naam wordt aangekondigd. Doch wij nemen het liever als een pregnante uitdrukking voor Hem in Wien al de beloften des Verbonds hunne vervulling zullen verkrijgen. De Messias zal het Verbond der genade met al de daaruit voortvloeiende beloften vervullen. In Zijn dood ligt reeds alles gegrond en bezegeld; in Zijne toekomst zal Hij alles ten volle verwerkelijken. De benaming Licht der Heidenen wordt in vers 7 verklaard. De Heere Jezus zal in Zijne zalige toekomst in lichamelijken, zedelijken en geestelijken zin de blinde oogen openen en de gevangenen ontbinden en vrij laten. Zeker, in geestelijken zin doet Hij dit reeds gedurende al de eeuwen dezer bedeeing, doch daaraan denkt de profeet hier niet. Hij heeft, zooals uit het vervolg ook blijkt, het oog op de toekomst des Heeren gericht. Men denke dus ook niet aan de vrijmaking van Israël uit Babel. In de twee laatste verzen wijst de Heere weder op Zijn eer, die Hij aan geen afgoden wil geven en op Zijn wonder der profetische voorzeggingen en vervulling, Hij is Jehova, dat is Zijn naam, daarin ligt Zijn almacht, alwetendheid, trouw.

Hel Zevenvoudig Nieuw Lied der Schepping

Verzen 10 tot 12

- 10. Zingt den Heere een nieuw lied, zijnen lof van het einde der aarde; gij die ter zee vaart, en al wat daarin is, gij eilanden en hunne inwoners.**
- 11. Laat de woestijn en hare steden de stem verheffen, met de dorpen die Kedar bewoont; laat ze juichen die in de rotssteenen wonen, en van den top der bergen af schreeuwen.**
- 12. Laat ze den Heere de eer geven, en zijnen lof in de eilanden verkondigen.**

Het tweede deel van Jesaja is eene doorlopende beschrijving van de heerlijkheid, welke de komende Christus aan deze zuchtende schepping zal brengen. Hier wordt ons beschreven, hoe Hij de zuchten der schepping zal veranderen in zangen. Met het volkomen getal wordt weer aangegeven hoe de gansche schepping na Zijne

wederkomst en na Zijne louterende gerichtcn zal uitbreken in jubel en geschal. Het zal een nieuw lied zijn, dat dan wordt gezongen, een lied zooals thans vanwege Satan, zonde en ellende nog niet kan worden aangeheven. En het zal een volstrekt algemeen lied zijn. Daarheen wijst het getal zeven zoowel als de beschrijving, die hier gegeven wordt. Alle zeevaarders en zeebewoners, de eilandbewoners, de woestijnbewoners, de stedelingen, de dorpelingen, de klifbewoners, die huisvesten in de hooge rotsen en bergen, zij allen zullen hunne vreugde uitgalmen over het heil, dat de Koning Israëls hun gebracht heeft. Vers 12 wijst op het doel des lieds. Het zal gezongen worden in dien dag ter eere van onzen Heere Jezus Christus.

De Komst des Heeren tot Zijne Vijanden en tot Zijn Volk

Verzen 13 tot 17

13. De Heere zal uittrekken als een held, Hij zal den ijver opwekken als een krijgsman; Hij zal juichen, ja Hij zal een groot getier maken, Hij zal zijne vijanden overweldigen.

14. Ik heb van ouds gezwezen, Ik heb Mij stilgehouden en Mij ingehouden; Ik zal uitschreeuwen als eene die baart, Ik zal ze verwoesten en te zamen opslokken;

15. Ik zal bergen en heuvelen woest maken en al hun gras zal Ik doen verdorren, en Ik zal de rivieren tot eilanden maken, en de poelen uitdrogen;

16. en Ik zal de blinden leiden door den weg dien zij niet geweten hebben, Ik zal ze doen treden door de paden die zij niet geweten hebben, Ik zal de duisternis voor hun aangezicht ten licht maken, en het kromme tot recht: deze dingen zal Ik hun doen, en Ik zal ze niet verlaten.

17. Maar die zich op gesnedene beelden verlaten, die tot de gegotene beelden zeggen: Gij zijt onze goden,—die zullen achterwaarts keeren, en met schaamte beschaamd worden.

Alvorens het heil aanbreekt, dat in de vorige verzen bezongen is, zal de Heere Jezus komen als een verschrikkelijk held, en de volken straffen naar het strenge recht. Terecht teekent Van Hamelsveld op deze verzen aan: „Ik geloof dat hier voorspeld wordt eene toekomstige, geheele verandering van den toestand der wereld.” Indien men mocht meenen, dat het vroolijk loflied der gansche aarde de vrucht zal zijn van menschelijke beschaving, dan zal dit woord hun dezen waan kunnen ontnemen. Die jubel kan in deze bedeeling niet gehoord worden, want de gansche schepping is thans als in barensnood. De Heere moet eerst de gansche schepping door Zijn gericht gezuiverd hebben en al Zijne en onze vijanden hebben uitgeroeid en dan eerst en niet eerder zal het zevenvoudig nieuw lied vernomen worden. Welbezien wordt hier dus de oorzaak dier blijdschap beschreven. De Heere Jezus wordt hier vergeleken bij een krijgsheld, die zijn veldgeschrei aanheft en zijn wraaklied luide uitgilt tegen den vijand. Men hebbe hier oog voor de treffende tegenstelling met vers 2. Daar werd in betrekking tot Zijne eerste komst gezegd, dat Hij niet zou schreeuwen noch Zijne

stem verheffen, hier wordt met het oog op Zijn tweede komst verklaard, dat Hij een groot getier zal maken, vers 13 en het zal uitschreeuwen, vers 14. Met het oog op de langdurige tijden der Heidenen wordt gezegd, dat Hij van ouds gezwegen en Zich stilgehouden en ingehouden heeft. Op dit lange stilzwijgen, waarin de Heere Zijn aangezicht voor Israël verbergt en de Heidenen als wilde dieren over Zijn volk, dat Hij als *Lo-Ammi*, niet Zijn volk, beschouwt, laat woeden, wordt gedurig weder door Jesaja gezinspeeld. Zie 8:17; 18:4; 30:20b; 32:15; 33:5; 40:27; 41:21; 45:15; 51:8; 58:4; 63:15-19; 64:7-12. De duur en de aard dezer tijden worden breedvoerig beschreven in Daniël, terwijl het eind dier tijden in helle kleuren wordt beschreven in de Openbaring. Het beeld van het krijgsgeschreeuw van een uittrekkenden oorlogsheld verwisselt met dat van het gegil eener barende vrouw, bij Oostersche schrijvers een zeer geliefkoosd beeld. In dit beeld, dat ons als Westerlingen minder toespreekt, ligt de profetie eener nieuwe wereld besloten. Eene barende brengt iets nieuws ter wereld en zoo zal Christus in Zijne toekomst eene nieuwe wereld voortbrengen. In Joh. 10:21 heeft de Heere Jezus deze gedachte uitgewerkt tot vertroosting Zijner jongeren. Door bergen en heuvelen, vers 15, kan men de koninkrijken, de grootere en de kleinere, verstaan, doch men kan heel dit vers ook in zijn eenvoudige letterlijke beteekenis nemen. Wij weten toch, dat de openbaring van Christus de gansche natuur zal beïnvloeden, eerst,—gedurende de groote verdrukking — ten kwade; daarna ten goede, 2:12-14; 7:23-25; 24:1-4, 19,23; 32:19; 33:9; 34:4; 42:15; 50:2,3; 51:6; 63:19.

Voor Israël zal Jehova-Jezus evenwel heil aanbrengen. Vanwege hunne geestelijke verblinding, Rom. 11:8, waarop reeds het roepingsvisioen van Jesaja wees, 6:9, worden de Joden hier blinden geheeten. Christus zal ze als hun Herder leiden door een hun onbekenden weg. Hijzelf is de weg, dien Israël als volk nooit geweten heeft. Hij zal de duisternis der dwaling en der ellende van Israël wegnemen en het alles ten licht maken voor Zijn volk. Ook de voorstelling van verbanning van duisternis en blindheid en het schenken van licht is bij Jesaja schering en inslag, 29:18; 32:3; 33:23; 60:1. Christus wordt hier voorgesteld als de Weg en het Licht des levens voor het herstelde volk. En der afgoderij zal met al haren aanhang niet bloot een gevoelige slag, maar de genadeslag worden toegebracht. De afgodendienaars zullen bij het aanschouwen van den Christus Triumfator met schrik terugdeinzen en van schaamte overdekt worden ten teeken van het ontwaakt geweten.

Toespraak tot het Verblinde Volk Israël

Verzen 18 tot 25

18. Hoort gij dooven, en aanschouwt, gij blinden, om te zien.

19. Wie is er blind dan mijn knecht, en doof gelijk mijn bode dien Ik zend? Wie is blind gelijk de volmaakte, en blind gelijk de knecht des Heeren?

20. Gij ziet wel vele dingen, maar gij bewaart ze niet; ofschoon hij de ooren opendoet, zoo hoort hij toch niet.

21. De Heere had lust aan hem om zijner gerechtigheid wil, hij maakte hem groot door de wet en Hij maakte hem heerlijk.

22. Maar nu is het een beroofd en geplunderd volk, zij zijn allen verstrikt in de holen en verstoken in de gevangenhuisen; zij zijn tot eenen roof geworden en er is niemand die ze redt, tot eene plundering en niemand zegt: Geef ze weder.

23. Wie onder ulieden neemt zulks ter oore, wie merkt op en hoort wat hierna zijn zal?

24. Wie heeft Jakob tot eene plundering overgegeven, en Israël den roovers? Is het niet de Heere, Hij tegen wien wij gezondigd hebben? Want zij wilden niet wandelen in zijne wegen, en zij hoorden niet naar zijne wet:

25. daarom heeft Hij over hen uitgestort de grimmigheid zijns toorns en de macht des oorlogs, en Hij heeft ze rondom in vlam gezet, doch zij merken het niet; en Hij heeft ze in brand gestoken, doch zij nemen het niet ter harte.

De Joodsche verklaarders wilden om begrijpelijke redenen hier niet aan Israël gedacht hebben en verklaarden dit of van de Heidenen of van enkele personen als David, Jesaja, Cyrus, doch beide het verband en de gansche voorstelling zelf wijzen ons op geen ander dan Israël in zijne onverbeterlijke boosheid en verblindings. De blindheid en doofheid ten aanzien van de woorden en de werken van den Messias is de staande beschrijving van Israël bij Jesaja en al de profeten. De woorden van hoofdstuk 6:9 zijn van deze voorstelling de grondslag, waarop al de andere beschrijvingen van dien aard gebaseerd zijn. Dat Israël meermalen knecht des Heeren geheeten wordt, kan ook niet ontkend. Daartoe zijn plaatsen als 41:8; 44:1,21; 45:4; 49:3 te duidelijk. Vers 20 zegt in andere woorden hetzelfde als 6:9, terwijl vers 21 wijst op Gods souvereine genade ten opzichte van Israëls herkomst en verleden. De Heere had lust aan Israël om Zijner gerechtigheid wil en bij den Horeb maakte Hij hem, door hem de wet tot de grondwet te geven, tot een priesterlijk koninkrijk. Hij maakte hem dus groot door de wet en heerlijk boven alle andere volken. Eenige moeite heeft in dit verband nog het woord volmaakte gebaard. Men kon zich haast niet voorstellen, hoe het blinde en doove volk tevens ook een volmaakte geheeten kon worden en daarom heeft dit woord tot groot verschil van vertaling en verklaring aanleiding gegeven. Het woord *meshullum* is hetzelfde woord als het Arabisch *muselman*, waarmede zich de Mohammedanen benoemen. Calvijn, die meer ironie in de Schrift vindt dan een ander uitlegger, ons bekend, verstaat het van bittere spot. Eenigszins anders vallen anderen het op van Israëls voorgeven en belijdenis. Doch men neme dit woord evenals de benaming bode en knecht eenvoudig van Israëls roeping onder de volken. Het was Israëls oospronkelijke bestemming om een volmaakt overgegeven en toegewijd volk aan Jehova te zijn onder de volken. En nu kunnen wij Calvijn vrijelijk toegeven, dat dit woord hier inderdaad niet geheel zonder eenig heilige ironie gebezigt is. Het volk, dat de bestemming had om volmaakt te zijn en in zijne eigengerechtigheid ook meende volmaakt te zijn, was zeer ver van de volmaaktheid verwijderd, ja zelfs blind en doof! Meer nog, zelfs een beroofd en geplunderd volk, verstrikt en verstoken in holen en

gevangenissen, den volken tot een roof en zonder redder of hersteller. De beschrijving van het Israël der omzwerving onder de volken als in vers 22 gegeven herinnert sterk aan de beschrijving van 18:2 en 7. Het ontga de aandacht niet, dat de beschrijving weder eene zeventvoudige is en op de algemeenheid en volkomenheid van Israëls ellende doelt. Wie ook maar iets van Israëls geschiedenis kent, ziet terstond dat in die zeven korte maar krachtige trekken Israëls historie van de laatste twee duizend jaren geteekend is. De twee laatste verzen wijzen de oorzaak van Israëls omzwerving en verdrukking onder de volken aan. Israël heeft Zijne wet overtreden en in Zijne wegen niet gewandeld. Daarom heeft Hijzelf in Zijn toorn Jakob aan de plunderzuchtige roovers overgegeven.